

Graudkopības nozares apskats par 2018. gadu

Jāatzīst, ka 2018. gada pavasaris ir jāvērtē 2017. gada rudens notikumu prizmā. 2017. gada augustā lietavu dēļ Vidzemē un Latgalē aizkavējās ražas vākšana. Tas savukārt aizkavēja ziemāju sēju minētajos reģionos. Lauki bija pārmirkuši. Savukārt ziemāju sēju Kurzemē un Zemgalē kavēja septembra un oktobra lietavas. Sekas – ar ziemājiem apsēts mazāk platību, ziemāju lauki daudzviet izslīkuši, un augu attīstība nebija pietiekama labai pārziemošanai.

Veģetācija 2018. gada pavasarī atsākās pašās aprīļa pirmajās dienās, nedaudz vēlāk – Latgales pusē. Kurzemē pavasarī saimniekiem daļā lauku bija jāpārsēj rapsis, graudaugi bija ziemu pārcietuši labi, un tos vajadzēja piesēt vien tur, kur rudens lietavās tie izslīkuši. Kopumā 2017./2018. gada ziemā rapsis bija cietis visvairāk, jo ir visjutīgākais ziemošanā, tam nepatīk arī ilgstošs mitrums un peļķu klātbūtne, kāda vērojama uz laukiem, sākoties pavasarim. Vidzemē un Latgalē pārmirkušo lauku dēļ vasarāju sēja nedaudz iekavējās. Labu ražu ziemājiem izšķīra mēslošanas stratēģija. Tiem saimniekiem, kas pirmo papildmēslojumu deva agri un nekavējās ar otro, laukos raža bija pat laba un virs vidējās. Salīdzinoši labas ražas vasarājiem tika iegūtas, kad saimnieki visu papildmēslojumu iestrādāja vai nu pamatmēslojumā, vai uzreiz pēc sadīgšanas. Ražas līmeni 2018. gadā izšķīra sausums visos reģionos. Visizteiktākais tas bija Kurzemē un Zemgalē.

Maijā un jūnijā praktiski noformējas raža, izveidojas attiecīgo stiebru skaits uz kvadrātmētru un graudi vārpās. Būtiskākais šajā procesā ir mitrums, kura 2018. gada vasaras mēnešos trūka praktiski visos laukos. Sausuma ietekmē Kurzemē vasaras rapsis bija maz zarojies, daudzi ziedi tukši, un tie nobira. Biezība vasarājiem arī nebija apmierinoša. Vidzemē un Latgalē atkarībā no tā, kur nokrišņu tika vairāk, lauki izskatījās apmierinoši, tomēr mitrums, kas tika sagaidīts jūnija beigās un jūlija sākumā, ļāva cerēt vien uz lielāku graudu raupjumu. Savukārt Zemgalē mitruma trūkumu vizuāli tik izteikti nevarēja novērot, jo šajā reģionā vairāk dominēja ziemāju labības, kas spēja izmantot agro pavasara mitrumu. Tomēr, arī sausumam ieilgstot, ziemāju

ražība kritās, jo vārpās bija sīkāki graudi. Jūlijā lielā sausuma un karstuma dēļ ražas vākšana tika uzsāka 1–2 nedēļas agrāk, nekā ierasts. Tā ritēja strauji, jo kopējais ražas ievākums bija krietni zem vidējā. Graudus novāca sausus un papildu kaltēšana nebija nepieciešama. Ražas potenciālo samazinājumu apliecina arī prognozētie ražības rādītāji pērn un šogad. Vasaras kvieši – Kurzemē no 3,1 t/ha uz 2,0 t/ha, Zemgalē no 4,6 t/ha uz 3 t/ha, Vidzemē no 4,2 t/ha uz 2,5 t/ha, Latgalē no 3,8 t/ha uz 2,3 t/ha. Vasaras mieži – Kurzemē no 2,8 t/ha uz 1,7 t/ha, Zemgalē no 3,9 t/ha uz 2,8 t/ha, Vidzemē no 4,2 t/ha uz 2,5 t/ha, Latgalē no 3,5 t/ha uz 2,5 t/ha.

OSKARS BALODIS,
LLKC Augkopības nodaļas vadītājs